

Program

Policy

Plan

» Riktlinjer

Regler

Mål och riktlinjer för det minoritets- politiska arbetet

Beslutad av kommunstyrelsen
10 oktober 2022, § 188/22. Dnr KS2019.0281

Innehåll

1	Bakgrund.....	3
2	Lag (SFS 2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.....	3
2.1	Grundskyddet – allmänna bestämmelser.....	4
2.2	Särskilda rättigheter inom förvaltningsområdet.....	4
3	Nationella mål för det minoritetspolitiska arbetet.....	6
3.1	Diskriminering och utsatthet.....	6
3.2	Inflytande och delaktighet.....	6
3.3	Språk och kulturell identitet.....	6
4	Uppföljning.....	7

Dokumenttyp: Riktlinjer

Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder

Diarienummer: KS2019.0281

Reviderad: 10 oktober 2022

Giltighetstid: Tills vidare

Tidpunkt för aktualitetsprövning: En gång per mandatperiod

Dokumentansvarig: Samordnaren för finskt förvaltningsområde

Andra tillhörande dokument:

1 Bakgrund

Sverige är sedan år 2000 ansluten till Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Genom denna anslutning erkändes judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter. Jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli erkändes som nationella minoritetsspråk. Enligt Europarådets ramkonvention är det upp till de undertecknande länderna att bestämma enligt vilka kriterier minoriteterna ska utses. I Sverige har riksdagen bestämt följande kriterier för att få status som nationell minoritet. En nationell minoritet ska:

- vara en grupp med en uttalad samhörighet, som går att urskilja från den övriga befolkningen,
- ha en religiös, språklig, traditionell eller kulturell särart, som den inte delar med andra,
- ha en uttalad vilja att behålla sin identitet,
- ha historiska eller långvariga band med Sverige.

Utifrån dessa kriterier har Sverige erkänt judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar som nationella minoriteter i Sverige. Samerna är dessutom erkända som urfolk.

I Sverige tillämpas principen om självidentifikation för att avgöra vilka som ingår i en nationell minoritet. Det är individen själv som bestämmer om hen tillhör en nationell minoritet eller inte.

Skövde kommun ingår i förvaltningsområdet för det finska språket sedan 2012 efter frivillig anslutning. Från 1 februari 2019 ingår 84 kommuner och 15 landsting/regioner i Sverige i förvaltningsområdena för finska, samiska och meänkieli. Skövde kommun får statsbidrag för vissa merkostnader som anslutningen innebär.

Källor: Länsstyrelsen Stockholm samt www.minoritet.se

2 Lag (SFS 2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

[Lagen \(SFS 2009:724\) om nationella minoriteter och minoritetsspråk](#) gäller i hela Sverige och innebär att minoritetsspråken ska skyddas och främjas, de nationella minoriteterna ska kunna behålla och utveckla sin kultur, förvaltningsmyndigheter är skyldiga att informera om minoriteternas rättigheter och ge de nationella minoriteterna inflytande i egna frågor.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) har gällt i Sverige sedan januari 2010. Från den 1 januari 2019 reviderades lagen så att rättigheter och skyldigheter stärktes.

Källa: Länsstyrelsen Stockholm

2.1 Grundskyddet – allmänna bestämmelser

Alla kommuner och myndigheter i Sverige ska följa de allmänna bestämmelserna i minoritetslagen (SFS 2009:724). De allmänna bestämmelserna innebär att:

- kommuner och regioner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och om det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och om de föreskrifter som lagen hänvisar till. Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är viktig för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken,
- det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. De ska även främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige,
- barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt,
- förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande,
- förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barn och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.
- kommuner och regioner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om dessa ska på begäran lämnas till Länsstyrelsen Stockholm och Sametinget.

Källa: Länsstyrelsen Stockholm

Skövde kommuns mål är att informera judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar om deras rättigheter och om det allmännas ansvar, samt att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Skövde kommun, med särskilt fokus på barns och ungas möjligheter att använda det egna minoritetsspråket.

Skövde kommuns mål är att ge de nationella minoriteterna reellt inflytande i frågor som berör dem och att samråda med minoriteterna i sådana frågor genom en strukturerad dialog. Barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem ska främjas särskilt. Skövde kommun förbehåller sig rätten att bestämma hur dialogen ska utformas.

2.2 Särskilda rättigheter inom förvaltningsområdet

Utöver de allmänna bestämmelserna gäller särskilda rättigheter för finska, meänkieli och samiska inom så kallade förvaltningsområden. Det förstärkta skyddet inom respektive förvaltningsområde är beskrivet i minoritetslagen och innebär bland annat att:

- enskilda har rätt att använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter med myndigheter i enskilt ärende där myndigheten är beslutsfattare,

- myndigheten är skyldig att ge muntligt svar på samma språk samt att på begäran ge en skriftlig översättning av beslut och motivering. Myndigheten kan bestämma särskild tid och plats där servicen ges på minoritetsspråk,
- förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i minoritetsspråken,
- kommuner har särskilda skyldigheter att erbjuda förskola och äldreomsorg, helt eller till väsentlig del på minoritetsspråken, om någon i förvaltningsområdet önskar detta.

Finska, meänkieli och samiska i förskola, viss annan pedagogisk verksamhet och äldreomsorg

17 § Rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas förskola och viss annan pedagogisk verksamhet på finska, meänkieli eller samiska regleras i 8 kap. 12 a § och 25 kap. 5 a § skollagen (2010:800). Lag (2018:1367).

18 § En kommun som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. Lag (2018:1367).

18 a § En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper. Detsamma gäller för en kommun som ingår i ett förvaltningsområde för ett visst språk vad gäller övriga språk. Lag (2018:1367).

18 b § Kommunen ska inom ramen för sådan omsorg som erbjuds enligt 18 och 18 a §§ beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. Lag (2018:1367).

18 c § Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till sådan service och omvårdnad som anges i 18 och 18 a §§.

Källa: Länsstyrelsen Stockholm samt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Skövde kommun ingår i finskt förvaltningsområde och därför gäller det förstärkta skyddet endast för det finska språket inom Skövde kommun.

Skövde kommuns mål är att ge finskspråkiga invånare möjlighet att använda det finska språket vid muntliga och skriftliga kontakter i enskilt ärende där Skövde kommun är beslutsfattare, om önskemål finns, samt att ge muntligt svar på finska eller skriftlig översättning till finska av beslut och motivering vid begäran. Skövde kommun förbehåller sig dock rätten att bestämma tid och plats för service på finska.

Skövde kommuns mål är att verka för att det finns tillgång till personal som kan finska och att personal som kan finska får möjlighet att använda språket i tjänsten, i synnerhet inom förskola och äldreomsorg, eftersom Skövde kommun ska erbjuda förskola och äldreomsorg helt eller till väsentlig del på finska, om någon som är bosatt i kommunen önskar detta. Kunskaper i finska bör därför ses som en merit för personal som arbetar inom Skövde kommun och för personer som söker arbete inom Skövde kommun, i synnerhet inom sektor vård och omsorg samt sektor barn och utbildning.

Skövde kommuns mål är att beakta finskspråkiga äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet inom äldreomsorgen. Skövde kommun ska också informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till service och omvårdnad på finska. Huvudregeln är att

rätten till äldreomsorg på finska gäller den som är bosatt i Skövde kommun då ansökan görs om bistånd inom ramen för äldreomsorgen.

Skövde kommuns mål är att erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar de övriga nationella minoritetsspråken jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper.

3 Nationella mål för det minoritetspolitiska arbetet

Målet för minoritetspolitiken beslutades av riksdagen i samband med att ett samlat politikområde inrättades år 2000. Detta är att ge skydd för de nationella minoriteterna och att stärka deras möjlighet till inflytande, samt att stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Det övergripande målet har tre delområden: diskriminering och utsatthet, inflytande och delaktighet samt språk och kulturell identitet.

Källa: Regeringens proposition 2017/18:199, En stärkt minoritetspolitik, s. 19.

3.1 Diskriminering och utsatthet

Att ge skydd åt de nationella minoriteterna innebär att diskriminering på grund av etnicitet eller tillhörighet till nationell minoritet ska motverkas. De nationella minoriteterna ska ges förutsättningar att delta i samhällslivet på lika villkor, vilket innebär att samhället ska motverka missgynnande och utsatthet av de nationella minoriteterna.

Källa: www.minoritet.se

Skövde kommuns mål är att judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar inte ska uppleva diskriminering på grund av tillhörighet till nationell minoritet och att de nationella minoriteterna ska ges förutsättningar att delta i samhällslivet på lika villkor i Skövde kommun.

3.2 Inflytande och delaktighet

Att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande innebär att de nationella minoriteterna ska ges reellt inflytande i frågor som berör dem. Utarbetande av olika former för inflytande inom de nationella minoriteterna bör främjas.

Källa: www.minoritet.se

Skövde kommuns mål gällande inflytande och delaktighet finns under rubrik 2.1.

3.3 Språk och kulturell identitet

Att stödja de nationella minoritetsspråken så att de hålls levande innebär att de nationella minoriteterna ska ges möjligheter att använda och utveckla sitt minoritetsspråk, samt utveckla en egen kulturell identitet. De nationella minoritetsspråken, som utgör en del av det svenska kulturarvet, ska kunna bevaras och utvecklas som levande språk i Sverige. Det allmänna har ett särskilt ansvar för att

skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

Källa: www.minoritet.se samt Lag (SFS 2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk, 4 §

Skövde kommuns mål är att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur, med särskilt fokus på barn och unga. Kulturverksamhet som synliggör de nationella minoritetsspråken och minoritetskultur ska därför prioriteras inom Skövde kommun, i synnerhet kulturverksamhet (exempelvis film, teater och musik) som riktar sig till barn och unga.

4 Uppföljning

Minoritetspolitiken följs upp på nationell nivå av Länsstyrelsen i Stockholm och Sametinget. Uppföljningsmyndigheterna ger årligen ut en rapport om minoritetspolitikens utveckling under föregående år. Denna uppföljningsrapport utgör underlag för regeringens omvärldsanalys och kontinuerliga bedömning av utvecklingen på området. Europarådet genomför kontinuerlig granskning av Sveriges efterlevnad av ramkonventionen och språkstadgan.

Källa: Regeringens proposition 2017/18:199, En stärkt minoritetspolitik, s. 19.